

Jeg troer ikke, man i dette Tilfælde kan komme frem med en tør Benægtelse, det vil sige, man kan gjøre det, men jeg troer ikke den har nogen videre Gyldighed. Den ærede Minister havde ogsaa den Forsigtighed at stille sin Mølle op, førend han slog til; han stillede Eiendomsretten op, og saa slog han. Hvorledes kan man finde Værdien af dette Monopol? Det er ikke saa vanskeligt, som det synes; hvad et Pund Farvning af hver Art er værd i de nærmest liggende Kjøbstæder, kan man overmaade let faae at vide, thi det veed Enhver, der betaler det. Dersom der nu i Stege betales mere i Farveløn end i Vordingborg og Præstø, saa har Monopolet givet Farveren en Fordeel, men betales der ikke Mere, saa har Monopolet virkelig ikke givet Farveren nogen Fordeel (En Stemme: Det er aldeles forkeert). Nei, det er ikke aldeles forkeert; naar Monopolet ikke har givet Manden nogen Fordeel, saa har det kun en indbildt Værdi, men ikke nogen Værdi i Penge. Dersom saa de ærede Medlemmer vilde sige: Hvis han ikke har dette Monopol, saa kan en Anden nedsette sig ved Siden af ham og dele dette Arbejde til samme Priis, saa siger jeg: Det kan man, som jeg allerede har bemærket, gjøre i Nyd, i Kallehauge, det kan man gjøre overalt i Rønernes Potter. Vi vide jo, at man forstaaer at præparere endog meget udmærkede Farver, og med største Lethed af Verden anbringer dem paa uldent Gods. Denne Idee om, at dette Privilegium har en saa stor Betydning, er ikke rigtig, og Bevist for, at den Paagældende ikke troer derpaa, og at hans Forsvarere heller ikke have nogen ganske sikker Tro derpaa, ligger deri, at man bestandig taler om Eiendommen, og ikke om Monopolet. Man siger: Gaarden er 20,000 Rd. værd, men deri ligger, at Monopolet er saa godt som Intet, eller meget Lidet værd. Man gaar for Alt i Verden ikke hen og expropriere Eiendommen og tage Monopolet i Kjøbet, men man holde sig til Monopolet alene og lade det blive ved at staae som Monopol, indtil den Bedkommende med Kysshaand tager imod disse 7 à 8000 Rd.; det er en smuk og storartet Betaling for en Bagatel.

Judenrigsministeren: Jeg skal kun bemærke, at jeg forsaavidt kan give den ærede

sibste Taler Ret i, at der skal sees meget nøie til, førend man anerkjender Noget som reel Rettighed. At der i denne Henseende ofte kan være begaaet Feiltagelse, er vistnok ligesaa klart, som at det i nærværende Tilfælde med Rette er anerkjendt af alle Bedkommende, og som det forekommer mig Motiverne ogsaa klart vise, at man ikke kan slippe med at benægte, at det er et reelt Privilegium, hvorom der her er Tale. Dernæst er det en gammel, velbekjendt Retsætning, som en saa udmærket Surrift som den ærede sibste Taler maa kjende, at Untagelseslove altid skulle være undergivne en meget streng Fortolkning, og at man ikke maa indrømme Mere, end der ligefrem følger af dem. Jeg vil paa ingen Maade sige, at man ikke maatte kunne soutenerer, at Nyd ikke er Møen; jeg veed ikke, om den Sætning kan holde Stil, men dersom den kan holde Stil, saa siger jeg: saa skal Privilegiet fortolkes paa den meest indskrænkende Maade. Jeg kan ogsaa indrømme den ærede Taler, at der var en Tid, nemlig medens Absolutismen herskede i Danmark, da man var meget flot med den Slags Fortolkninger, men jeg troer det er et Gode, at man er kommen tilbage dervfra. Det er min Overbeviisning, at Grundlovens Bestyttelse med Hensyn til bestaaende Rettigheder tilkommer alle Statens Borgere; det er en af Grundlovens bedste Triumpher, at ogsaa de Spørgsmaal, hvorom her er Tale, i samme finde en Tryghed, som de ikke havde under Enerældens.

S. Sags: Denne Sag har uægtelig givet Anledning til en udførligere Forhandling, end man kunde vente. Jeg troer, at de Medlemmer have Ret, som sige, at den ikke er en Livsag for Møen, og det er ogsaa ganske vist, at den ikke har nogen overordentlig stor Betydning. Behoerne have heller ikke indgivet noget Andragende om at faae dette Monopol ophævet, og Eierens af Monopolet — thi jeg betragter det som et saadant — har heller ikke begjært det hævet; men det synes mig dog at være aldeles i sin Orden, at Regjeringen, i det Dieblit Næringsfriheden indtræder, maatte søge at faae baade det ene og andet Monopol, der findes omkring i Landet, afløst. Det staaer i en saa skjærende Strid med det Princip, som